

Jesus åpner dører

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Johannes i det 10. kapittel.

«Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den som ikke går inn til saueflokken gjennom porten, men klatrer over et annet sted, han er en tyv og en røver. Men den som kommer inn gjennom porten, er gjeter for sauene. Portvokteren åpner for ham, og sauene hører stemmen hans. Han kaller sine egne sauer ved navn og fører dem ut. Og når han har fått ut alle sine, går han foran dem, og sauene følger ham, for de kjenner stemmen hans. Men en fremmed følger de ikke. De flykter fra ham fordi de ikke kjenner den fremmedes stemme.» Denne lignelsen fortalte Jesus, men de skjønnte ikke hva han mente.

Da sa Jesus: «Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Jeg er porten inn til sauene. Alle de som er kommet før meg, er tyver og røvere, men sauene har ikke hørt på dem. Jeg er porten. Den som går inn gjennom meg, skal bli frelst og fritt gå inn og ut og finne beite. Tyven kommer bare for å stjele, drepe og ødelegge. Jeg er kommet for at dere skal ha liv og overflod.»

Slik lyder Herrens ord.

Én dør stod fortsatt åpen

Prøv å se det for deg. Én gang Jesus og disiplene hans gikk omkring i Jerusalem, møtte de en mann som hadde vært blind fra fødselen av. Jesus ville hjelpe og han smurte en blanding av spytt og leire på øynene til den blinde, og ba ham gå og vaske det av igjen i Siloa-dammen utenfor bymurene. Da mannen gjorde det, fikk han synet igjen. (Joh 9: 1-7)

Ryktet om det Jesus hadde gjort, spredte seg fort i byen og kom snart de religiøse lederne, fariseerne, før øret. Men de likte ikke det de hørte. For det var sabbat. Ved å helbrede den blinde, brøt Jesus forbudet mot å arbeide på sabbaten. Dessuten fikk han den blinde til å gjøre det samme ved å be ham om å gå og vaske seg i en dam et stykke unna. Og som om ikke det var nok, så var jo ikke denne oppkomlingen av en rabbi én av dem: «Vi vet at Gud har talt til Moses, men vi vet ikke hvor dette mennesket er fra» (Joh 9:29) sa de om Jesus.

Farisserne var sinte, men siden de ikke fant Jesus noe sted, så halte de i stedet inn mannen som hadde fått synet igjen. De kryssforhørte ham om hva som hadde skjedd og hvem som hadde gjort det. Og mannen svarte et glimrende svar:

«Det er da merkelig at dere ikke vet hvor han er fra, enda han har åpnet øynene mine. Vi vet at Gud ikke hører på syndere, men bare på den som er gudfryktig og gjør hans vilje. Så lenge verden har stått, har ingen hørt om at noen har åpnet øynene på en som er født blind. Var ikke denne mannen fra Gud, kunne han ikke gjøre noe.» (Joh 9:30-33)

Men da ble fariseerne enda sintere og freste: «Du er født som en synder tvers igjennom, og du vil belære oss?» Så *kastet de ham ut av synagogen.* (Joh 9:34)

For oss høres ikke det så alvorlig ut kanskje, men i det dypt religiøse samfunnet det gamle Israel var, så var det å bli «kastet ut av synagogen» et tegn på at man ble utstøtt av samfunnet. Man ble rett og slett bannlyst og fikk ikke være en del av fellesskapet. Alle dører ble (bokstavelig talt) stengt for den som ble kastet ut av synagogen.

Da Jesus fikk høre hva som hadde skjedd med stakkaren, lette han etter ham, for å fortelle ham at én dør fortsatt stod åpen:

Jesus [...] spurte han: «Tror du på Menneskesønnen?» Han svarte: «Hvem er han da, gode herre, så jeg kan tro på ham?» Jesus svarte: «Du har sett ham, det er han som snakker med deg.» «Jeg tror, Herre», sa mannen. (Joh 9:35b-38)

Jesus bruker to bilder

Ingenting av denne historien er med i dagens pretekst. (Dere kan lese det selv i Johannes evangeliet kapittel 9, når dere kommer hjem.) Så hvorfor forteller jeg dette i dag? Jo, fordi det er på bakgrunn av *denne* episoden i Jerusalem, at Jesus (i Joh kap 10) sier det som er vår pretekst.

Jesus beskriver hvem han er ved å bruke to bilder: Jesus er gjeteren og Jesus er porten.

Først som *gjeteren*: «Den som kommer inn gjennom porten, er gjeter for sauene. Portvokteren åpner for ham, og sauene hører stemmen hans. Han kaller sine egne sauer ved navn og fører dem ut. Og når han har fått ut alle sine, går han foran dem, og sauene følger ham, for de kjenner stemmen hans.» (Joh 10:2-4)

Jesus er gjeteren.

Og så som *porten*: «Jeg er porten inn til sauene. Alle de som er kommet før meg, er tyver og røvere, men sauene har ikke hørt på dem. Jeg er porten. Den som går inn gjennom meg, skal bli frelst og fritt gå inn og ut og finne beite.» (Joh 10:7f)

Jesus er porten.

Jesus er porten

Bildet av Jesus som «den gode gjeteren» (eller den gode hyrde, som vi sa tidligere) er kjent og kjær for mange. Mange av oss (meg selv inkludert) har hatt bilde av Jesus som den gode hyrde over barnesenga. Opp gjennom kirkens historie har uttallige kunstnere malt det, forkynnere har talt om det, forfattere har skrevet bøker, komponister skrevet sanger.

Men at Jesus kaller seg porten (eller døra, som noen versjoner bruker), snakker vi ikke så mye om. Og likevel, i dagens prekentekst sier Jesus det

tydelig, ikke bare én gang, men to. Og jeg tenker, få ord beskriver Jesu livsprosjekt bedre enn nettopp «porten».

Syv ganger i Johannes-evangeliet bekriver Jesus seg selv med det religiøst ladete uttrykket «Jeg er» (ego eimi; livets brød, verdens lys, porten, gode gjeter, oppstandelsen+livet, veien+sannheten+livet, sanne vintre). Dette er ett av dem. Når Jesus sier «Jeg er» er det et ekko av den måten Gud presenterer seg for Moses ut av den brennende tornebusk: «Jeg er den jeg er.» Mange på den tiden ville nok skjønne det og spisse ørene. Hvert av disse stedene viser Jesus oss noe avgjørende om hvem han er og om vårt forhold til han.

Hva er det så Jesus vil si oss ved å kalle seg porten? For å svare på det, må vi huske det som skjedde rett i forkant. Jesu tale kommer rett etter at den helbredede mannen hadde blitt sparket ut av synagogen av de religiøse lederne. «Vi er disipler av Moses» (Joh 9:28), sa de til ham. For dem var det utenkelig at noen som ikke overholdt Moseloven på samme strenge måte som dem, kunne komme fra Gud. For dem betydde det å være disippell av Moses, at man ikke skulle helbrede den som trengte det eller gå mer enn strengt nødvendig. Alle som gjorde noe sånt på sabbaten, ble hevet ut av fellesskapet og fikk døra slengt i ansiktet.

Kontrasten til Jesus er slående.

«Jeg er porten. Den som går inn gjennom meg, skal bli frelst og fritt gå inn og ut og finne beite.» (Joh 10:9)

Ingen blir utestengt av Jesus. Absolutt ingen. Alle som vil gå gjennom hans port, er velkommen. Og alle vil bli frelst. Akkurat som den blinde fikk erfare denne dagen i Jerusalem, slik kan du og jeg erfare i dag. En sånn port er Jesus. Han er alltid åpen for oss.

For et fantastisk evangelium.

Jesu livsprosjekt

Jesus visste godt hva det ville si å være stengt ute. Da han kom til verden i Betlehem, var det ikke husrom for ham noe sted. Jesus kom som en hjemløs, uten hus og seng. Kort tid etter ble han flyktning, uten land og hjem.

Og jeg tenker, asylsøkere som avvises, skoleelever som holdes utenfor gjengen, gamle som aldri får besøk, ofre for menneskehandel, han eller hun som aldri får jobb, rusmisbrukere og gatas folk – uansett hva slags utenforskap det gjelder: Fra Jesus ble født og til han døde var han en av dem.

Men ikke nok med det. Jesus gjorde det til sitt livsprosjekt å åpne dører, gi rom, inkludere de utstøtte, hente de frosne inn i varmen. En utfrosset landssviker, en utstøtt spedalsk, et oversett barn, en uglesett prostituert, en utlending og fremmed med feil religion – uansett hva slags utenforskap det gjaldt: Jesus gikk inn i det og åpnet en vei til fellesskap, framtid og håp.

Det var det som skjedde på nytt denne dagen i Jerusalem. Jesus åpnet vei til fellesskap og håp for han som var født blind.

Like inn i døden – og oppstandelsen, da den siste stengte dør ble satt på vid vegg – var Jesus tro mot dette. Hele hans liv var en vandring der han slapp utestengte inn og innestengte ut. Og da han til slutt skulle tre ut av vår verden, så gikk han for å gjøre i stand et sted for alle: «I min Fars hus er det mange rom.» Der er alle velkommen!

En åpen dør

Jesus er som en åpen dør,
et fritt rom, en vei i det ulendte.

Hvordan er det med deg?
Er du utestengt eller innstengt?
Vet du hvordan det kjennes?

Kjære venn! Kom til Jesus!
Han åpner opp for alle som banker på
og ber om et rom i Fars hus.

Kom! Døra stå alltid åpen for deg!

*Ære være Faderen, Sønnen og Den hellige Ånd,
som var, er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.*